

Kriteriji vrednovanja za nastavni predmet *Povijest*

Elementi vrednovanja u nastavi povijesti:

• Činjenično znanje:

poznavanje i razumijevanje događaja, procesa i pojava, temeljnih kronoloških odrednica i djelovanja povijesnih osoba, korištenje odgovarajuće povijesne terminologije

• Konceptualno znanje:

poznavanje, korištenje i razumijevanje tehničkih koncepata 1.reda i koncepata 2.reda kao okvira za tumačenje i razumijevanje prošlih događaja, procesa i pojava

» *tehnički koncepti 1.reda temeljni su povijesni pojmovi ili suštinski koncepti (apstrakcije lili generalizacije)- npr. abolicionizam, sufražetkinje, liberalizam itd.*

» *tehnički koncepti 2.reda*

1. **prostor i vrijeme** (vrednuje se: vremenski okvir priče - povijesna razdoblja, osjećaj za tijek, slijed - kronologiju i trajanje događaja te osnove računanja vremena; korištenje rječnika kojim se opisuje tijek vremena te smještaju događaji, osobe i pojave u odgovarajuća razdoblja;

primjena znanja na povijesnom zemljovidu, analiziranje povijesnog zemljovida i razumijevanje složenih odnosa čovjeka i prirodne sredine koja ga okružuje te uvjetuje njegov način života, ekonomiju, društveni razvoj i političko djelovanje; samostalno kreiranje lente vremena, kronološkog niza te primjenjivanje znanja na povijesnom zemljovidu i slijepom zemljovidu; korištenje kronološkim i usporedbenim tablicama

2. **uzroci i posljedice** (vrednuje se: razlikovanje uzroka, povoda i posljedica pojedinih povijesnih događaja, pojava i procesa te objašnjenje kategorija uzroka;

objašnjavanje zašto su se događaji dogodili tako kako jesu, kako jedna pojavnost vodi drugoj te zašto jedan događaj može imati višestruke uzroke i posljedice;

uočavanje izravno navedenih uzroka i posljedica ili zaključivanje o njima kada nisu izravno izrečeni;

razumijevanje da su neki uzroci i posljedice važniji od drugih, oko čega postoje različita gledišta

3. **kontinuitet i promjene** (vrednuje se: uočavanje znakova neprekinutoga ili rastućega evolucijskog razvoja i nasuprot njima promjene koje su znakovi prekida s prošlošću;

proučavanje promjena u vremenu, ali i ono što ostaje isto ili slično (institucije, tradicije, politički sustavi, vrijednosti, načini života određenih društvenih skupina);

objašnjavanje ritma promjena

razumijevanje obilježja nekog razdoblja te procjenjivanje u kojoj su mjeri određene pojave značile promjenu za tadašnje ljude;

razumijevanje da promjene ne znače uvijek i napredak

4. **rad s povijesnim izvorima** (vrednuje se: različite vrste povijesnih izvora;

razumijevanje značenja izvora u proučavanju prošlosti te oblikovanje odgovora koji uključuju podatke iz izvora;

analiziranje i vrednovanje izvora, postavljanje pitanja o vremenu, mjestu i okolnostima njihova nastanka te o autoru, njegovim gledištima i namjerama;

upoznavanje važnosti i uloge kulturno-povijesne baštine te ustanova koje čuvaju takvu baštinu

5. **povijesna perspektiva** (vrednuje se: sagledavanje prošlosti vodeći računa o vremenskom i društvenom kontekstu razdoblja koje proučava; identificiranje vrijednosti, vjerovanja i prakse pojedinaca i zajednica u različitim razdobljima i razlikuje ih od onih u današnjici; tumačenje utjecaja sadašnjosti na događaje u prošlosti te kakvu su važnost određena pojava ili proces imali za ljude u prošlosti, a kakvu za nas danas)

6. **usporedba i sučeljavanje** (vrednuje se: uspoređivanje povijesnih događaja, pojava i procesa te djela ljudskog stvaralaštva; uočavanje njihovih sličnosti, zajedničkih obilježja ili međusobne različitosti, te utjecaj i stavljanje u kontekst u kojem se mogu ocijeniti, sučeliti i interpretirati; na temelju provedenih analiza formuliranje zaključaka i povijesnih generalizacija)

• Proceduralno znanje* :

- » poznavanje i primjena odgovarajućih metoda, postupaka i procedura u radu s povijesnim izvorima te u istraživanju prošlosti
- » kreiranje i izlaganje samostalnih radnih zadataka iz udžbenika ili prema zadanim materijalima
- » izrada plakata i PowerPoint prezentacije
- » esejski tip zadatka (pisano prepričavanje određene povijesne teme)

- » izrada kronoloških i usporedbenih tablica i lente vremena
- » izrada grafičkih i slikovnih prikaza te tematskih mentalnih mapa

	Činjenično znanje	Konceptualno znanje	Proceduralno znanje
Odličan (5)	<p>Točno, potpuno samostalno i argumentirano razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja (orijentacija unutar razdoblja i kroz razdoblja). Potpuno samostalno izrađuje točne i cjelovite crte vremena. Ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena. Samostalno koristi odgovarajuću povijesnu terminologiju i sve ključne pojmove te ih može samostalno pojasniti U usmenom i pismenom izlaganju je siguran, sistematičan i točan.</p>	<p>Potpuno samostalno uspoređuje događaje, uočava uzročno-posljedične veze te kontinuitet povijesnih zbivanja. Opisuje, objašnjava i vrednuje sva važna obilježja prošlih društava i razdoblja.</p> <p>Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti i donosi zaključke. Cjelovito rješava pitanja kronološkog redanja i argumentira uzročno-posljedične odnose, razumije povijesni kontinuitet i društvene promjene te povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostornim nastankom.</p>	<p>Učenik razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih izvora (slikovnih, pisanih), cjelovito kreira povijesne zemljovide, vrši njihove analize i prati njihovu tematiku, cjelovito i interesantno kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove. Točno, sistematično, jasno i samostalno izlaže, ne čita tekst prilikom rada na tekstovima ili drugim zadanim materijalima. Samostalno i precizno kreira slijepe karte s povijesnim sadržajima. Izrađuje plakate i PowerPoint prezentacije koje samostalno prezentira ostalim učenicima.</p> <p>Samostalno piše sastavak sa svim elementima (uvod, sadržaj, zaključak). Kod izrade lenti vremena, usporednih tablica, grafičkih i slikovnih prikaza, mentalnih mapa, radovi učenika su kreativni, precizni, točni, obogaćeni slikovnim materijalima i bez manjkavosti, a učenik se u njima lako snalazi.</p>

<p>Vrlo dobar (4)</p>	<p>Točno razvrstava ljude, događaje i promjene u ispravna vremenska razdoblja. Izrađuje točne crte vremena. Povremeno mu treba postavljati potpitanja. Ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena, uz neznatnu pomoć i pogreške definira, opisuje i objašnjava događaje, procese i pojave te temeljne kronološke odrednice predviđene godišnjim izvedbenim kurikulumom te pravilno koristi povijesnu terminologiju. U usmenom i pismenom izlaganju je sistematičan i točan, ali sporiji.</p>	<p>Uspoređuje događaje, uočava uzročno-posljedične veze te kontinuitet povijesnih samostalno, no uz nesigurnost ili povremenu pomoć. Opisuje i objašnjava sva važna obilježja prošlih društava i razdoblja. Povremeno mu treba postavljati potpitanja.</p> <p>Točno uočava te objašnjava povijesne sadržaje na povijesnoj karti, pronalazi većinu podataka na karti i legendi, rješava pitanja kronološkog redanja i argumentira uzročno-posljedične odnose, razumije povijesni kontinuitet i društvene promjene te povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostornim nastankom također uz povremenu pomoć.</p>	<p>Samostalni pisani radovi uglavnom su ispravno izrađeni. Kreira slijepe karte s povijesnim sadržajima koje su gotovo uvijek točne. Izrađuje plakate i PowerPoint prezentacije koje uglavnom samostalno prezentira ostalim učenicima. Učenik razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih izvora (slikovnih, pisanih), kreira povijesne zemljovide, vrši njihove analize i prati njihovu tematiku uz manje propuste, te kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove uz manje propuste. Kod izrade lenti vremena, usporednih tablica, grafičkih i slikovnih prikaza, mentalnih mapa, radovi učenika su točni, ali imaju određene manjkavosti, učenik se u njima snalazi uz manje poteškoće.</p>
<p>Dobar (3)</p>	<p>Većinu osoba, događaja i promjena razvrstava u ispravna vremenska razdoblja. Često mu treba postavljati potpitanja. Uz pomoć učitelja izrađuje crte vremena. Ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena. Razumije i prepoznaje najvažnije povijesne događaje, procese i pojave, temeljne kronološke odrednice i djelovanje povijesnih osoba bez većih pojedinosti i uz češće pogreške koje uz pomoć učitelja ispravlja. Nesistematično izlaže. ima poteškoća u</p>	<p>Opisuje važna obilježja prošlih društava i razdoblja uz česta potpitanja učitelja.</p> <p>Uočava većinu povijesnih sadržaja na povijesnoj karti i uz pomoć učitelja donosi zaključke. Necjelovito rješava pitanja kronološkog redanja, samo djelomično argumentira uzročno-posljedične odnose, slabije razumije povijesni kontinuitet i društvene promjene te slabije povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostornim nastankom uz čestu pomoć.</p>	<p>Samostalni pisani radovi imaju više od polovice nedostataka. Na slijepe karte unosi više od polovice traženog sadržaja.</p> <p>Izrađuje plakate i PowerPoint prezentacije koje otežano samostalno prezentira ostalim učenicima.</p> <p>Učenik slabo razumije i vrednuje smisao, značenje i pouzdanost povijesnih izvora (slikovnih, pisanih), površno kreira povijesne zemljovide, vrši njihove analize i prati njihovu tematiku</p>

	<p>izlaganju. U usmenom izlaganju je nesamostalan.</p>		<p>Površno, necjelovito i neinteresantno kreira i izlaže samostalne radne zadatke i pisane radove. Kod izrade lenti vremena, usporednih tablica, grafičkih i slikovnih prikaza, mentalnih mapa, radovi učenika su nepotpuni i neprecizni, a učenik treba pomoć kod njihove upotrebe.</p>
<p>Dovoljan (2)</p>	<p>Površno razvrstava osobe, događaje i promjene u vremenska razdoblja. Često treba postavljati potpitanja i navoditi na odgovor. Djelomično ispravno koristi datume i rječnik koji se odnosi na tijek vremena. Samo djelomično razumije i prepoznaje najvažnije povijesne događaje, procese i pojave, temeljne kronološke odrednice i djelovanje povijesnih osoba i o njima obrazlaže na razini prisjećanja i jednostavne reprodukcije. U izlaganju nije samostalan i naučeno ne može točno iznijeti niti objasniti bez pomoći učiteljice. Ima poteškoća u uočavanju bitnog i zaključivanju.</p>	<p>Uz često postavljanje potpitanja učitelja i navođenja na odgovor, opisuju karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja.</p> <p>Ima poteškoća s orijentacijom u prostoru.</p> <p>Vrlo teško uočava uzročno-posljedične veze i kontinuitet povijesnih zbivanja. Samo uz pomoć uočava podatke na zemljovidu i legendi, neuspješno rješava pitanja kronološkog redanja, neuspješno argumentira uzročno-posljedične odnose, pogrešno razumije povijesni kontinuitet i društvene promjene te neuspješno povezuje povijesne izvore s njihovim vremensko-prostornim nastankom.</p>	<p>Površno i s pogreškama uočava povijesne sadržaje na povijesnoj karti.</p> <p>Izrada plakata i pp prezentacija je na razini prepisivanja te se javljaju velike teškoće kod prezentiranja pred učenicima.</p> <p>Samostalni pisani radovi su površni.</p> <p>Kod izrade lenti vremena, usporednih tablica, grafičkih i slikovnih prikaza, mentalnih mapa, radovi učenika su neprecizni, neuredni, nedostaju brojni sadržaji, vrlo se teško snalazi pri upotrebi istih.</p>

Nedovoljan (1)	Unatoč potpitanjima i navođenju od strane učitelja nije odgovorio na više od polovicu pitanja. Nije usvojio ključne pojmove, uopće ne poznaje i ne razumije najvažnije povijesne događaje, procese i pojave, temeljne kronološke odrednice i djelovanje povijesnih osoba, često ih brka i pogrešno objašnjavane. Izjavljuje da nije naučio i ne želi odgovarati.	Niti uz veliku pomoć učitelja ne opisuje karakteristična obilježja prošlih društava i razdoblja. Donosi nelogične zaključke bez razumijevanja. Ne uočava kontinuitet povijesnih zbivanja. Ni uz učiteljevu pomoć nije u stanju primijeniti naučeno.	Pogrešno uočava povijesne sadržaje na povijesnoj karti. Na slijepe karte ne unosi tražene sadržaje. Ne izrađuje zadane plakate ili PowerPoint prezentacije kao ni zadane samostalne pisane radove.
-----------------------	--	--	---

Oblici vrednovanja u nastavi povijesti:

1. Usmeno provjeravanje

Provodi se kontinuirano tijekom školske godine, u pravilu na svakom nastavnom satu, bez obaveze najave i u trajanju ne dulje od 10 minuta po učeniku.

Učenik može za pokazano znanje dobiti jednu ili dvije ocjene, ovisno o tome koji se element (činjenično i/ili konceptualno znanje) provjeravao. Ocjene se upisuju u rubrike predviđene za pojedini element provjeravanja.

2. Pisano provjeravanje

Kroz nastavnu godinu pišu se 4 pisane provjere znanja kojima je obuhvaćen veći opseg nastavnog sadržaja. Vremenski su raspoređene ovisno o obrađenim nastavnim sadržajima.

Sve pisane provjere su najavljene i upisane u vremenik pisanih provjera najmanje 14 dana ranije.

Pisana provjera znanja ocjenjuje se tako da se brojčana ocjena pridoda postotku riješenosti pisane provjere znanja **.

Postotak riješenosti, broj bodova i teme koje su se provjeravale pisanim putem zapisuju se u rubriku „bilješke“.

Pisanim provjerama znanja provjeravaju se dva elementa - činjenično i konceptualno znanje te učenik dobiva i dvije ocjene. Ocjene se upisuju u rubrike predviđene za pojedini element provjeravanja.

U pisano vrednovanje uključuju se i gore navedeni zadatci koji se ostvaruju kroz vrednovanje proceduralnog znanja* te se bilježe u za to navedenu rubriku.

Pismene provjere znanja najčešće se vrednuju prema sljedećoj bodovnoj skali**:

Postotak (%) bodova	Ocjena
92-100	Odličan (5)
80-91	Vrlo dobar (4)
65-79	Dobar (3)
50-64	Dovoljan (2)
0 -49	Nedovoljan (1)

3. Važan su dio vrednovanja i **bilješke** kojima se prati rad, ali i napredovanje učenika te njegov odnos prema radu. Osim bilježaka koje pokazuju kakav je odnos učenika prema radu, najvažniji su dio povratne informacije kao dio vrednovanja za učenje i kao učenje. Osim bilješki u imeniku važan su dio vrednovanja i rubrike za samovrednovanje i vršnjačko vrednovanje te različite liste procjena, izlazne kartice i sl. koje se nalaze u materijalima učenika kao i usmeno formativno vrednovanje koje je važna povratna informacija za učenika u procesu poučavanja i učenja.

Zaključna ocjena:

- » određuje se na temelju ostvarenosti odgojno-obrazovnih ishoda uz kontinuirano praćenje učeničkih postignuća
- » rezultat je cjelokupnog procesa vrednovanja tijekom nastavne godine i ne mora proizlaziti iz aritmetičke sredine, osobito ako je učenik pokazao napredak tijekom drugog obrazovnog razdoblja, tada zaključna ocjena može biti viša
- » ocjene iz sva tri elementa vrednovanja jednako su vrijedne u formiranju zaključne ocjene
- » UČENIK MORA ISPRAVITI NEGATIVNE OCJENE, U PROTIVNOM ĆE BITI UPUĆEN NA PRODUŽNU NASTAVU I POPRAVNI ISPIT!